

**Píseň: EZ346 – Buď tobě sláva + modlitba; Oddíl
k výkladu: Mk 16, 9-20 (číst od v. 6)**

Milí,

na posledním setkání jsme zakončili evangelijní vyprávění „Markovo.“ Rozdíl mezi původním koncem a mnohem později dodaným „epilogem“ je snad zřejmý i v českém překladu.

Vyprávění „počátku evangelia Ježíše Krista“ končí ženami, které šly pomazat Ježíše. Ačkoli nevěděly, jak se k němu vůbec dostanou. Ale hle, velmi veliký kámen byl odvalen.

Po vstupu do hrobu potkaly mládence, který jim vyslovil právě evangelium: „Ježíš, ten Nazaretský, ten ukřižovaný, byl vzkříšen. *Není* zde. Hle, místo kam ho položili.“

Tj. nejen zvěst o vzkříšení, ale také, aby se ženy *samy přesvědčily*, jestli jsou jeho slova pravdivá. Bible *vždy* odmítá slepou, nepoučenou, ne(sebe)kritickou víru!

Ženy to pak měly říct učedníkům, obzvláště Petrovi – včetně vyslání k návratu do Galileje. Kde se setkají se Vzkříšeným.

Avšak ženy utekly. A nikomu nic neřekly. Neboť se bály.

Přídavek

Což se pochopitelně některým křesťanům nezdálo. Tak mnohem později vznikl přídavek, který jsme dnes četli. Ten zahrnuje i formulace *janovské*, vzniká tedy cca mezi lety 120-170 po Kr. Kolem r. 170 po Kr. jím totiž již argumentují církevní otcové (např. Ireneus z Lyonu a Justin Martyr).

Jde tedy o text *velmi pozdní*. Vlastně *nejmladší* ze všech novozákonních spisů. Přidaný k nejstaršímu evangeliu. Je to až biblicky ironické. Taková je Bible vlastně od počátku: Forma prvního biblického příběhu stvoření patří k velmi mladé vrstvě, druhý je naopak výrazně starší.

Pro svou pozdní dobu vzniku je tento přídavek náramně podivný. Předěl, rozdíl mezi ním a předchozím textem je snad spíše zřejmý. Pro nás trochu obtížně, protože přece vypráví to, co

ostatní evangelia. Obsahem i formulacemi. Což nám právě má být extrémně podezřelé – když ještě nebyla napsána. Ale protože obvykle jako první čteme ostatní podání, tento přídavek nám připadá „přirozený.“

I to je lekce v sebekritice a přiznání si vlastních očekávání a „přirozeností“ i od Bible i od Boha!

Vyprávění

Už zmínka o „Marii z Magdaly, z níž kdysi vyhnal sedm démonů,“ je nápadně nemístná. O takto popsané ženě jsme dosud *neslyšeli vůbec*. A kdyby nějaké vyhnání démonů z ní bylo důležité, tak bychom se to dověděli hned, když se „Marie z Magday“ objevila na scéně po Ježíšově ukřižování. Jde-li vůbec o stejnou osobu. Zřetelně jde také o připomenutí vyprávění Janova (J 20).

Jaký vypravěč by přece identifikoval osobu událostí, o níž se nikdy před tím nezmínil? To dělá i špatná beletrie jen výjimečně...

Nápadný je také opak její reakce proti v. 8: *Tato Marie to vyprávět šla* (srv. tzv. Mariino evangelium). Ačkoli krátce před tím *nikomu nic neřekla*. Ačkoli vyprávění o prázdném hrobu je méně podivné než vyprávění o setkání se vzkříšeným člověkem.

Naopak harmonickým je v. 11. I s ostatními vyprávěními i s Markem – nevíra, pavíra, pověra i těch „nejbližších“ provázela Ježíše od počátku do konce (J 1, 11). Tedy *mylná víra* a porozumění – nebo rovnou odmítnutí jeho slov i činů (srv. zákazy vyprávět o jeho uzdravování).

V. 12 je zřetelným shrnutím Lukášova vyprávění o cestě do Emauz. Avšak dodatek v. 13 je zřejmě snahou „harmonizovat“ tento přídavek s předchozím markovským vyprávěním. A tak je v rozporu s vyprávěním Lukášovým. V něm si naopak navzájem učedníci nejen věří, dokonce přidávají, že se Pán zjevil také právě „*Petrovi*.“

Podobně v. 14, který zmiňuje také události ostatních vyprávění, vlastně všech tří. Shrnuje strach lukášovský s nevírou a káráním vyprávění janovského (tzv. „nevěřící“ Tomáš J 20, 24-31) i matoušovského (Mt 28, 17). To je pak nejnápadnější ve v. 15.

A v. 17+18 pak opakují vyprávění knihy Sk – úvodu i závěru. Jako i v. 20.

Co s tím?

Přídavek tak vyrábí víc problémů, než které zdánlivě řeší. Stejně jako např. apokryfní přídavky k Ester. Je to tak zcela nevyhnutelné: Biblické texty obvykle vznikají dlouho a v tíživé situaci, v níž vyprávějí Boha člověku nepřirozeného, podivného, svatého.

Jakmile tedy člověk zkouší „doplnit“ taková vyprávění způsobem, který bude člověku přirozenější, okamžitě se stávají opakem biblických textů. I Boha samého.

Právě „Markův“ Ježíš přece *zakazoval*, aby v něj bylo věreno jako v léčitely, divotvůrce, exorcistu. Ba dokonce aby se o takových jeho činech byt' mluvilo. Ale najednou je důležité, že z Marie vyhnal sedm démonů... A že se takto budou prokazovat jeho „věrní.“

Toto závěrečné slovo o hadech a jedech je přece velmi snadno experimentálně vyvratitelné. A ani Ježíš sám je *nesplňuje*. Však i v NZ se část týká *jen* apoštola Pavla – a i toho jinak. A i pointou vyprávění Sk 28 je *mylné pochopení* hadího kousnutí i Pavlovy osoby. Však je jeho příběh psán jakoby „kopírující“ život Krista!

Nejvstřícněji pochopen této přídavek říká: Pokud zvěstovatelé evangelia vznášejí vysoké nároky na ostatní, o to *větší* budou kladeny na ně. Dvojnásobně to pak platí mezi bratry a sestrami v Kristu. V podobě až „imunity“ před hady a jedy.

Co však je nezbytné vyzdvihnout je v. 16. Zatímco pro spásu je potřeba víra i *křest* – také jako stvrzení vnitřního postoje vnějším činem. Tak pro opak stačí *nevíra*. Tj. odsouzení s křtem/nekřtem *nesouvisí*. Jak snadno se přece může nechat pokřtít, kdo nevěří. A naopak – pokud někdo *věří* vzkříšenému, a podle toho žije, absence křtu *není k odsouzení*.

Čímž samozřejmě vzniká další problém: Právě *křtem* dodneška „identifikujeme“ křesťana. A to ačkoli svými činy

dokazuje jiné, než říká o „své“ víře. Také proto, že přece *nemáme* věřit „svou“ vírou ale vírou biblickou. Shodnou se zejm. Kristem. Jehož víra je shodná s proroky, praotci i dalšími.

O to podivnější tedy je tento velmi pozdní přídavek, že oslabuje roli křtu. O to příhodnější pro pozdější reformaci, která připomene, že *vírou* přijímáme zadarmo darovanou Boží milost. Vírou, která je sice bez skutků mrtvá, ale tím *nemusí* být křest. Nakonec koho pokřtil Ježíš? Kolik jeho učedníků bylo pokřtěných?

Závěrem

Je tedy asi vhodnější tento pozdější přídavek spíše ignorovat. Však ho také mnohé rukopisy vůbec neobsahují. Zápasením s ním zápasíme s *lidskými* výmysly a nápady a cíli, místo abychom se obraceli k Bohu.

A závěr v. 8 je plně funkční, srozumitelný, opakovaně biblický (také závěr Sk!) a dokonce „moderní.“

Také proto tak původní autor zakončil, protože typicky biblicky *nutí* k osobnímu vyjádření, postoji. Nutí k otázkám a přemýšlení o Bohu, křesťanství, pravdě: Jak je tedy možné, že o vzkříšení Krista víme, když ženy o tom mlčely?

Přídavek naopak tyto tradiční biblické způsoby zahlazuje, zakrývá. Snaží se „polopaticky“ vše zjednodušit. „Ulehčit.“ Čímž v náboženských tématech situaci takřka vždy jen zhoršujeme. Protože jde o postoj typicky pohanský, světský – protože sebestředný, líný, měnící ostatní ke *vlastnímu* obrazu.

Pokud chceme přijmout i tento přídavek jako součást Markova vyprávění, pak tak číňme ve srovnání s ostatními, staršími, vyprávěními. Berme ho jako snahu „harmonizovat“ evangelijní vyprávění. Ale „harmonizovat“ Bibli odmítali už Israelci i Židé. A také křesťané. Protože už Bible samotná – vždyť Hospodin Bůh.

Nemáme přizpůsobovat svět ani Boha ani víru ani náboženství sobě ani čemukoli jinému z tohoto světa. Zejm. v biblických náboženstvích jde o opak: O přizpůsobení *sebe* Bohu. Stále znovu podivnému. A přesvědčování ke stejnému ostatních.

Skrze kázání Božího slova (v. 20). Klidně i *bez* různých znamení (proti v. 20).

Píseň: EZ350 – Přemohl Ježíš smrti noc + **modlitba Páně**
Rozhovor